

DE BODEMSCHATTEN VAN HEIST

Wanneer graafwerken uitgevoerd worden dan wordt wel al eens gezegd : "Ze zijn op zoek naar olie...". De jongste jaren wordt er heel veel gebouwd in Heist en graaft men niet naar olie, maar zorgt men dat de gebouwen op stevige fundamenten kunnen geplaatst worden. Zo was dit ook recent het geval met de bouw van het grootwarenhuis Lips-Delhaize op wat men in Heist nog steeds de weide van Vyvey noemt.

Begin september 1992 werden de werken daar aangevat en ten behoeve van de ondergrondse parkeergarage werden niet minder dan 3.500 m² afgegraven voor de grote bouwput die tot 3 meter diep ging. Hierbij kwamen heel wat laat-middeleeuwse resten boven. Gelukkig was het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap erbij en werd een onderzoek gestart onder leiding van de heer Yann Hollevoet, wetenschappelijk medewerker.

Hij trof er ondermeer een bakstenen beerput aan, kuilen met slachtafval, enkele gedempte poelen en grachten, en vooral de zogenaamde tonneputten. Resten van gebouwen werden er niet waargenomen. Het geheel van de sporen dateert uit de 14e eeuw, wat kan aangetoond worden door de aardewerkvondsten. Dit is zeer belangrijk want tot nog toe is nooit beweerd of bewezen dat er in die periode reeds op die plaats een bewoning was, en we hebben het hier dan over het vissersdorpje Heys.

Belangrijk was de vondst van verschillende afgedankte houten waterputten, die omdat ze altijd onder het waterpeil gezeten hebben nog relatief goed bewaard gebleven zijn. De houten structuur was steeds een opeenstapeling van houten tonnen zonder bodem of deksel, in verschillende gevallen met merktekens. De vullingen van deze tonputten en van de bakstenen beerput bevatten een schat aan informatie over de omgeving waarin onze vissers in de late middeleeuwen leefden. Een onderzoeksteam bestudeert nu de resten van zaden en vruchten, kleine beentjes van muizen, ratten en kikkers, visgraten en keverresten.

Door de gunstige bewaringstoestand bevatten verschillende structuren ook voorwerpen vervaardigd uit vergankelijk materiaal zoals hout, textiel en leer. Men vond resten van netten en schoeisel en fragmenten van houten kommetjes. Natuurlijk is er ook veel schervenmateriaal onder andere van uit het Rijnland geïmporteerd steengoed. Maar ook stukken van rood en grijs gebruiksaardewerk van lokale of regionale makelij. Men vermoedt zelfs dat bepaalde scherven afkomstig zijn van ZW-Frankrijk en het Iberisch schiereiland.

Na het beëindigen van het onderzoek zullen de vonsten tentoongesteld worden in het heemkundig museum Sincfala in de Pannestraat... zeker een bezoek waard.

Maar zoals gezegd wordt er veel gebouwd, ook langs de Knokkestraat en langs de "boulevard".

In de Knokkestraat stootte men bij de afbraakwerken van een gebouw..... op een stenen waterput die naar schatting ook enkele honderden jaren oud zou zijn. Spijtig genoeg vreesde men vertraging van de bouwwerken en heeft men dan ook geen ruchtbaarheid willen geven aan de vondst, zodat verder onderzoek onmogelijk is.

Langs de Graaf d'Ursellaan vond men bij werken naast het lokaal van Heyst Leeft een hele reeks glasscherven. Onze lokaalhouder was er als de kippen bij om eens rond te neuzen en die haalde onder andere enkele zware blauwe glasscherven boven, herinnerend aan een oude brouwerij uit Heist. Misschien een reden om eens een pintje te pakken bij "SIX" om deze stukken te bekijken...

En om van wat minder spectaculaire vondsten te praten, ook veel recenter, willen wij dit artikel besluiten met de mededeling dat men in Duinbergen bij de bouw van een appartementsgebouw iets voorbij de Duinrésidence, richting Knokke, op een stuk van de Atlantic Wall stootte, iets waarop de aannemer niet gerekend had. Het betreft een grote zware bunker, deels bovengronds, die moet dienst gedaan hebben als ziekenzaal. De dakplaat van deze bunker is een laag beton van anderhalve meter dik. Aangezien deze constructie onder de duinen zat en temidden de bebouwing kon men, geen dynamiet gebruiken en moest dus alles afgebroken worden met de drillboor en de "piccadour". Wellicht zal de prijs wel lichtjes aangepast worden door deze tegenslag...

En om ten besluiten willen wij langs deze weg ook een oproep doen tot de oudere Heistenaars.

Bij de grondwerken in de weide Vyvey, de oostkant grenzen aan de onderpastorij, kwamen een hele reeks ronde betonnen palen te voorschijn.
Wie kan ons vertellen waarvan dit het overblijfsel zou kunnen zijn ?
Misschien een artikel waard voor ons volgende boekje ?

André Desmidt

CHOLERA-EPIDEMIE TE HEYST. (23 AUGUSTUS – 21 OKTOBER 1854).

In een van de vorige nummers van "Heyst Leeft" verscheen een artikel over een pokkenepidemie te Heist. Doch wij hebben vastgesteld dat ook onze kleine vissersgemeente in de periode van 23 augustus tot 21 oktober 1854 getroffen werd door een epidemie van cholera.

Cholera is een zeer besmettelijke ziekte, veroorzaakt door een bacil. De ziekte gaat gepaard met braken en diarree. Choleraliijders dienen in afzondering (quarantaine) verzorgd te worden. Vroeger eiste deze ziekte heel veel dodelijke slachtoffers. Pastoor Nounckele noteerde in de parochieregisters 35 slachtoffers overleden aan de cholera. Onder hen vinden we zeer veel van de nu nog bestaande Heistse familienamen.

Wie onder de nu nog levende oudere mensen, heeft daar ooit nog over horen vertellen ?

Kanunnik Tanghe bescheef in het parochieboek van Heist het volgende :

"De ziekte woedde omtrent twee maanden, de ontsteltenis onder de parochianen steeg ten toppe, er stierven 35 personen van de ziekte, menigmaal gebeurde het dat er op één nacht vier tot vijf berechtingen waren, schier niet een vreemdeling dierf zijn voet op de parochie zetten. Pastoor Nounckele als goede herder stelde zijn leven ten beste voor zijn schapen. Insgelijks begaven zich twee kloosterzusters van de Heilige Vincentius à Paolo te Brugge tot de bedrukt parochie.

Deze liefdevolle heldinnen verzorgden de zieken in de gemeenteschool, die in een hospitaal veranderd was. Hare zorgen strekten zich uit zo over de levenden als over de doden.

Het waren de zusters die de lijken in de kist moesten leggen, zo groot was de benauwdheid..."

Aldus het relaas.

Wij menen dat ook dit stukje Heistse tragedie eens mocht in herinnering gebracht worden...

Cecile Couwijzer – Dewilde